

NÉPÚJSÁG

2026. augusztus 22.,
szombat
LXXVIII. évfolyam
187. (22347.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I   N A P I L A P

Új bérletszemlélet a Bekecs Táncszínháznál

A folklórelőadások továbbra is a bérlet részei maradnak

Fotó: a Bekecs Táncszínház közösségi oldala

Két városban kezdte el értékesíteni a 2026–2027-es színházi évadra szóló bérleteit a Bekecs Táncszínház. Az előadások Szovátán és Nyárádszeredában lesznek láthatók, a bérlet pedig öt alkalomra biztosít belépést – tudtuk meg Kovács Anabellától, a társulat igazgatójától. Aki bérletet vált, sok színházi élménnyel gazdagodik – ígéri a szervezők.

A Bekecs Táncszínház az elmúlt három évet sikertörténetként könyveli el Nyárádszeredában. Az első évhez képest ugyanis évről évre egyre

Gligor Róbert László

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje

idejében
megújítani
előfizetését!

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

Ajándécsomagok iskolakezdesre

A napokban közel 200 óvodás és általános iskolás gyerek számára érkeztek tanévkezdő ajándécsomagok Kibédre.

2.

Vendégelőadások a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban

Az idei Vásárhelyi Forgatag keretében két vendégelőadásnak ad otthont a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház.

4.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk (plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Díszkivilágításban a bözödújfalusi templom

Fotó: Raffai Attila

Írásunk a 2. oldalon

AUGUSZTUS

22

SZOMBAT

Ma **MENYHÉRT, MIRJAM**

holnap **BENCE, RÓZA** napja

Az év 234. napja, hátravan 131 nap

Időjárás

Rövid zivatarok

Hőmérséklet:

max.: 35 °C

min.: 18 °C

naptár

Isten éltesse!

BENCE: a latin Vincentius (Vince, jelentése: győztes) férfinév Ben-cenc formájú rövidüléséből származik.

RÓZA: a latin Rosa névből származó női név, jelentése rózsza. A magyar nyelvben a Rozália beceneve is.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2026. augusztus 21.	
1 €	5,2528 lej
1 \$	4,4880 lej
100 Ft	1,4463 lej
1 g arany	658,240 lej

Új bérletszemlélet a Bekecs Táncszínháznál

(Folytatás az 1. oldalról)

nagyobb érdeklődés mutatkozott, így végül jelentősen nőtt az értékesített bérletek száma. Miután a Bekecs Nyáradszeredából átköltözött Szovátára, ott is bekapcsolódott a város kulturális életének szervezésébe, és most ott is bevezeti a bérletes előadások rendszerét – adta hírül az igazgató. A helyiektől tudják, hogy valamikor Szovátán is működött bérletrendszer, és aktívabb volt a színházi élet. Ez az igény pedig most is megvan az emberekben – erre ad választ a 2026–2027-es évadra meghirdetett bérlet. Mindkét kisvárosban egyaránt öt előadásra várják a nézőket. A repertoárt úgy építették fel, hogy illeszkedjen a Bekecs arculatához és a tőle megszokott színvonalhoz, ugyanakkor ki tudja elégíteni a szélesebb közönség igényeit is.

Szovátán novembertől jövő áprilisig tart az évad. A Bekecs Táncszínház saját folklórműsora mellett erdélyi színházak, táncszínházak és táncegyüttesek vendéglőadásaira várja a közönséget. A kézdivásárhelyi Udvertér Színház *Hatan pizsamában* című vígjátéka után a sepsiszentgyörgyi Háromszék Táncszínház *Régi(j)ók* című folklórműsorát élvezheti a közönség. A Bekecs új folkműsora után a nagyváradi Szigligeti Színház a *Bányavirág* című tragikomédiát hozza el. Ezzel az előadással a Sóvidék közönségének szeretnének kedveskedni; a darab a parajdi sóbánya esete miatt is nagyobb érdeklődésre tarthat számot. Az évadot a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház *Améli sóhája* című egyszemélyes darabja zárja.

Amint azt a közönségnek ígérték, és ahogyan az önkormányzattal is megállapodtak, Nyáradszeredában is marad a bérletrendszer a hűséges nézők számára. Itt az évad már szeptember 20-án elkezdődik, amikor a magyarországi Duna Táncműhely látogat el a településre *Tájképek* című táncszínházi előadásával. Ide is eljön a kézdivásárhelyi Udvertér a *Hatan pizsamában* című darabbal, valamint a Györfi Csaba által rendezett *Édes Anna* című dráma is látható lesz – valószínűleg ez a produkció zárja majd az évadot áprilisban. Itt is bemutatja folklórelőadását a Bekecs, és Nyáradszeredába is elhozzák a *Bányavirág*ot, de ezt nem a Szigligeti, hanem a Figura színház adja elő. A szervezők tapasztalata szerint a nyáradszeredai és a szovátai közönség között van némi átfedés, a nézők egy része átjár a másik település előadásaira, így nem szeretnék volna ugyanazokat a produkciókat kínálni mindkét bérletben.

Ami a diákberleteket illeti, folytatódnak az előadások az óvodások és az elemi osztályosok számára, de az 5–8. és a 9–12. osztályosokat sem szeretnék volna színházi élmény nélkül hagyni. Ezen a téren még körvonalazódik a műsorterv, de az már biztos, hogy a Háromszék Táncszín-

Új műfajok is megjelennek a kínálatban: színházi és táncszínházi előadások egyaránt lesznek Fotó: a Bekecs Táncszínház közösségi oldala

ház mindkét településen bemutatja a *Pinocchio* című játékát, a Bekecs is készül egy új gyermekelőadással, a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház pedig három előadást is hoz majd. Elhozzák továbbá az Udvarhely Néptáncműhely előadásában a *Barátságunk történetét* is, mert néhány gyermek látta már azt tavasszal, és igen-csak elnyerte a tetszésüket.

Egy újítást is szeretnének bevezetni: mindkét városkában megismertetnék a diákokkal a tantermi színházi előadás műfaját, mert errefele ezt a fiatalok még kevésbé tapasztalhatták meg – derült ki.

Mindkét településen úgy próbálták felépíteni az évadot, hogy mind a felnőtt, mind a gyermek korosztály számára egyaránt változatos legyen a kínálat. Fontos, hogy legyen benne folklór, de szeretnének nyitni a különböző színházi irányzatok felé is. A közönség ugyanis szereti a vidám, zenés előadásokat, de drámát és tragikomédiát is kívánnak kínálni a nézőknek. „Azt is szeretnénk, hogy a közönség új együtteseket, társulatokat ismerjen meg. Különleges hozzáadott érték az, hogy a nézők betekintést nyerhetnek a társulatok tevékenységébe Nagyváradtól Kézdivásárhelyig, hiszen kevesen látogatnak el ezeknek a távolabbi városoknak a színházaiba” – magyarázta Kovács Anabella.

Az érdeklődők a Bekecs Táncszínház 0755-289-832-es telefonszámán tudnak bérletet foglalni az öt előadásra, amelynek ára 150 lej. Amennyiben valaki egy előadáson nem tud részt venni, arra az alkalomra átruházhatja a bérletét egy másik személyre. Szovátán az új városi művelődési központban (a városháza mögött), Nyáradszeredában pedig a művelődési házban kerül sor a darabok bemutatására. A bérleteket az első előadás előtt lehet kiváltani készpénzes vagy kártyás fizetéssel.

Díszkivilágításban a bözdújfalusi templom

Csütörtökön este különleges fényben ragyogott a bözdújfalusi tó partján álló Összetartozás temploma.

Augusztus 20-án, Magyarország születésnapján és nemzeti ünnepén az Összetartozás temploma három hete felavatott fénytechnikai berendezése egy kis időre pihenő üzemmódba került, s az állandóan változó fényhatások helyett csupán nemzeti színekbe öltöztette a különleges templomot. „A látvány egyszerre emlékeztet múltunkra, erősíti összetartozásunk érzését, és méltó módon ünnepli a magyar nemzetet” – emlékeztetett a templomot is fenntartó Bözdújfaluiért Egyesület elnöke, Átyin Andrea Kata, aki előzetesen a közösségi oldalán hívott meg mindenkit, aki egy igazán különleges élményre vágyik, hogy látogasson el Bözdújfaluba, és csodálja meg a sötétben piros-fehér-zöld fényekben ragyogó templomot. (GRL)

Ajándékcsomagok iskolakezdésre

A napokban közel 200 óvodás és általános iskolás gyerek számára érkeztek tanévkezdő ajándékcsomagok Kibédre. A kezdeményezés évek óta hozzájárul ahhoz, hogy a helyi családok számára könnyebb legyen az új tanév kezdete.

Szeredai Vivien

Zakariás Botond Csaba polgármester lapunknak elmondta, hogy magyarországi testvértelepülésük, Gyál a saját közösségében élő

gyerekek mellett évek óta ajándékcsomagokkal lepi meg a tanévkezdés előtt álló kibédi gyerekeket is, aminek minden alkalommal nagyon örülnek. Kiemelte, hogy a következő tanévben a településen összesen 170 diák tanul majd, akik mind iskolakezdési csomagot kaptak. A csomagokban a gyerekek korosztályának és osztályának megfelelő tanszerek, elsősorban füzetek, írószerek, színes ceruzák és festékek kaptak helyet, illetve számos olyan hasznos eszköz is került beléjük, amely segíti majd a gyermekeket a tanulásban és az alkotásban.

Fotók: a Kibédi Polgármesteri Hivatal Facebook-oldala

A polgármester hangsúlyozta, hogy a testvértelepülés vezetői a legkisebbekről sem feledkeztek meg. A küldeményben 17, óvodát kezdő gyerek számára összeállított csomag is helyet kapott, külön fiúknak és lányoknak. Zakariás Botond Csaba kiemelte, hogy az iskolásokkal ellentétben – akik az előkészítő osztálytól a nyolcadik osztályig mind ajándékban részesülnek – az óvodások közül csak az újonnan óvodát kezdők kap-

nak csomagot. A számukra összeállított ajándékcsomagok többek között ágyneműt, törülközőt, ruházatot és rajzeszközöket tartalmaznak.

– Hálásak vagyunk Gyál városának, hogy az eddigi évekhez hasonlóan most is szeretettel fordult a kibédi családok felé! A nagylelkű felajánlás nagy segítséget jelent a helyieknek, és örömet szerez a gyermekeknek az új tanév kezdetén – mondta a polgármester.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
Benedek István
LAPSZERKESZTŐ:
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálósy Piroška. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

SZERKESZTETTE: KAÁLI NAGY BOTOND

Nagy Attila

Este Vadadon

Ülök a Kertben egyedül
Fülemnél tücsök hegedül
Jönnek a távol csillagok
Marad minden mit itthagytok

Minden marad – csak én megyek
Por és hamu ha nem leszek
Nem érdekes hogy voltam itt
Számolom egem csillagait

Pieter Bruegel: Aratók (1565)

Kommandó, a világ teteje

Beszélgetés Szabó Mária kommandói hely- és műszaktörténésszel, közíróval

Székely Ferenc

– Kezdjük a beszélgetést a világ tetején komotósan „szétterpeszkedő” Kommandóval. Hol is van a világ teteje?

– Kommandó¹ Kovászna megye keleti felében, a Kárpát-kanyarban, egy medence-zugban helyezkedik el. Földrajzi leírások szerint a földtörténeti korban a földkéreg ezen a részen meggyűrődött, és egy derékszögű háromszög képződött. A település helye pontosan ennek a háromszögnek a csücskén van, azért mondják, hogy itt a világ

teteje... Hivatalos mérések szerint tengerszint fölötti 1017 méter magasan helyezkedik el, Kovászna megye legmagasabban fekvő települése –, de ez változik a mérési pontok szerint. Tulajdonképpen ennek a falunak a bölcsőjét egy szemet-szívet gyönyörködtető medence alkotja, amely a Kupán, a Taplica és a Nagy-Bászka nevű hegyi patakok vízmedrében fekszik, és dús fenyőerdőkoszorú fogja körül. A zöldaranytól csillogó királyi korona adja meg a vidék vadregényes szépségét.

– Mit kell tudnunk a falu történetéről?

– Első írásos említése az 1769-es katonai felmérésben olvasható, a Müller Ignác-féle katonai térképeken². Köztudott, hogy tőlünk 22-28 km-es távolságra volt Magyarország határa, amit ma is ezeréves határként emlegetünk. Mária Terézia idejében ide jelölték ki a kényszerrel megalakított 2-es székely határhozrezred kiképző állomását. Akkor minden alakulatot „Commando”-nak neveztek – ezt az osztrákoktól örököltük, és nyelvészeti szempontból két m-mel írjuk. A kommandó szó a magyar nyelvbe tehát az osztrák katonai terminológián keresztül került, ami parancsnokságot jelent. A lexikonok, helyesírási szótárak és a dokumentumok szerint, bár településnév, de mint közszó, német helyesírással írandó. A jelenlegi község belakott település 1889-ben jött létre mint fakitermelő fűrésztelep. Az első telepesek kilencféle etnikumot képviseltek; valamenynyien próba-szerencse vendégmunkások voltak. Sokan a szó helyes fogalmát sem ismerték, és az egyik m betűt elkoptatták. Később, a történelem forгатagában a helynév számos névváltoztatáson, névlefordításon ment át. Ennek köszönhető, hogy napjainkban is Komandóként használják, így írják le. A település megszületése a polgárosodás korában történt, ugyanis itt alakult meg az első faipari vállalat Háromszéken.

– Ki volt az alapító?

– Horn Dávid felvidéki zsidó mérnök-üzletember, aki 1886-ban a környező erdők fáiból közel 15 000 hektárnyi erdő kitermelési jogát vásárolta meg, gőzfűrészgyárat, gazdasági vasutat, villanyvilágítással ellátott tisztviselő- és munkásházakat, iskolákat,

kulturális intézményeket, közfürdőt, gőzfürdőt, tenispályát, focipályát stb. létesített itt, az őserdő közepén. Akkoriban magyarok, tótok, zsidók, cipszerek (szepességi szászok), lengyelek, olaszok, ukránok, ruszinok és román vendégmunkások tömegesen jöttek ide, hétféle vallási felekezetet képviseltek, és békességben éltek. Mindez elsősorban a kölcsönös egymásrautaltság szimbóluma volt. Mindenki egyformán szegény volt; munkás-emberek, akik a jobb sors reményében jöttek ide dolgozni. A kollektív emlékezet szerint mindenkinek volt honvágya, és abban reménykedtek, hogy egyszer meggazdagodva hazatérnek szülőföldjükre. Volt, akinek sikerült, mások itt maradtak. A jelenlegi tősgyökeres generáció ezekből az emberekből alakult ki. Etnikai vagy vallási megkülönböztetés a faluban nem volt, most sincs; a magyar ajkú többség nyelvét és szokásait elsajátította a kisebbség. Jelenleg mindenki magyarul beszél, az oktatás magyar nyelven folyik, a falu nagy többsége református vallású.

– Mit akart megvalósítani Horn Dávid?

– Kezdetben, amikor Horn Dávid megvásárolta az erdőket, hatalmas fakitermelő vállalatot tervezett. A vállalkozó három fűrésztelepet létesített, és a fűrésztelepek helyét a legközelebbi tisztáson jelölték ki. Az első fatelep Kommandó település létrejötté előtt, 1888-ban alakult, és Gyulafalva néven lépett be a történelembe. A második volt Kommandó, az egyedüli túlélő, a harmadik pedig a Musa-telep. Később más telepeken is működtek fakitermelő részlegek. (Folytatás az 5. oldalon)

Kommandó

Vendégelőadások a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban

Az idei Vásárhelyi Forगतag kerekében két vendégelőadásnak ad otthont a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház.

Augusztus 26-án, szerdán 19 órakor a Forte Társulat Ugron Zsolna *Gyöngyélet* című művéből készült produkciója van műsoron a Nagyteremben, míg augusztus 28-án, pénteken a József Attila Színház Ivan Menchell *Sírpiknik* című előadását láthatja a közönség.

Augusztus 27-én, csütörtökön szintén a színház Nagytermében kerül sor a Vásárhelyi Forगतag megnyitőünnepségére a Duna Művészegyüttes részvételével.

Mi történik, amikor valami új kerül egy már kialakult világba, és ettől hirtelen másképp kezdünk nézni arra, amit addig biztosnak hittünk? Egy kalotaszegi közösségben a saját útjukat kereső fiatalok, egy három nő évtizedes barátságára épülő életben pedig egy váratlanul érkező férfi hozza a szereplőket olyan helyzetbe, amelyben újra kell gondolniuk, mit szeretnének és mit várnak egymástól. A 13. Vásárhelyi Forगतag két vendégelőadása, a Forte Társulat *Gyöngy-élete* és a József Attila Színház *Sírpiknikje* két különböző színházi világba hívja a nézőket.

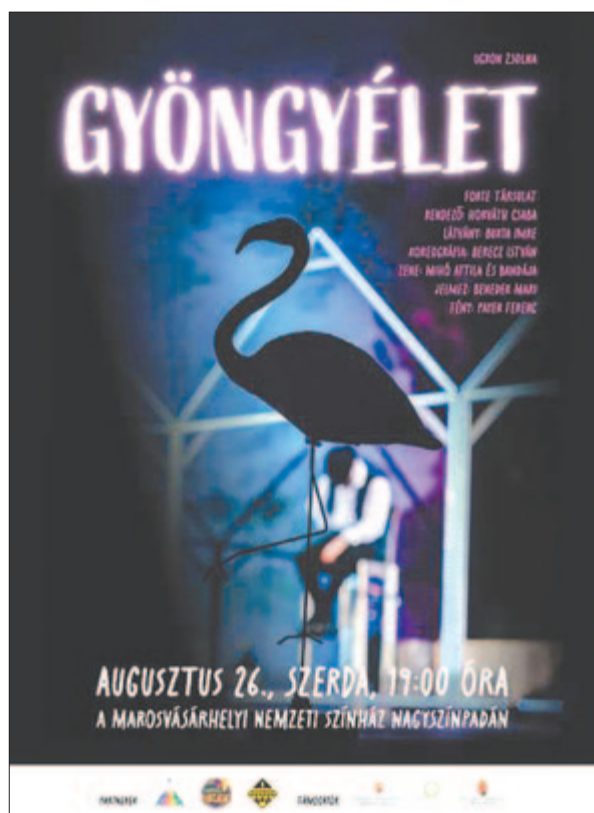
A Forte Társulat előadásaiban a szöveg

mellett a test, a mozgás, a zene és a látvány is fontos szerepet kap. A *Gyöngyélet* egy 1970-es évekbeli kalotaszegi magyar falut elevenít meg, ahol a hagyományok és a változó világ találkozása komoly kérdéseket vet fel. A darab szerzője a kolozsvári születésű Ugron Zsolna, akinek nevéhez többek között az *Erdélyi menyegző* is kapcsolódik. Szövegében fiatalok kerülnek szembe a közösség szabályaival és elvárásaival, miközben saját útjukat próbálják megtalálni. A történet azt is megmutatja, milyen nehéz lehet saját döntést hozni egy olyan közegben, ahol a közösség elvárásai erősen meghatározzák az egyén életét. Horváth Csaba rendezésében mindez erőteljes fizikai színházi nyelven jelenik meg.

A *Sírpiknik* egészen más hangulatot hoz. Ivan Menchell komédiájában három, életük középső szakaszában járó nő évtizedes barátságának egyensúlya változik meg, amikor egy férfi érkezik közéjük. A Guelmino Sándor rendezte előadás magyar változatát Parti Nagy Lajos jegyzi. A történet humorral közelít a magány, a veszteség, a barátság és az újrakezdés kérdéseihez. A három nő számára egy új kapcsolat lehetősége nemcsak a minden napokat, hanem a saját magukról kialakított képet is átírhatja.

A két előadásban közös, hogy mindkettőben felborul valami, amit addig biztosnak hittek. Két történet, két színházi nyelv – két este, amelyek után talán egy kicsit másképp nézünk mindenre.

Jegyek a visitmures.ro oldalon kaphatók.

Ádám Gyula fotóművész Kallós Zoltán adatközlőit bemutató képeiből nyílt kiállítás Kolozsváron

Ádám Gyula csíkszeredai fotóművész alkotásaiból nyílt kiállítás vasárnap Kolozsváron. A négy évtized fényképeit tartalmazó tárlat Kallós Zoltán Kossuth-díjas néprajzkutató felcsíki, gyimesi és moldvai csángó adatközlőit látatja.

A belvárosi Ars Sacra Claudiopolitana Galériában megnyílt *Énekeltem én... Kallós Zoltán kedves adatközlői. Felcsík, Gyimes és Moldva, 1983–2024* című tárlatot a Kallós100 emlékévként nyitották meg, a 17. Kolozsvári Magyar Napok (KMN) előrendezvényeként.

László Attila kolozs-dobokai római katolikus főesperes köszöntőbeszédében a „látatató emberek” fontosságát hangsúlyozta, és Ádám Gyulát is közéjük sorolta. Az ilyen emberek felemelik a lelket, munkáik által kézen fognak, és közelebb visznek Istenhez – mondta.

Richly Gábor, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkára a testület tevékenységét ismertette, kiemelve, hogy ez az egész Kárpát-medencére kiterjed. Elmondta, hogy a határon túl élő művészekre való odafigyelést a gyakorlatban is szerették volna láttatni, ezért a Kolozsvári Magyar Napok alatt számos rendezvényen részt vesznek.

Az MMA-nak tavaly alakult meg az erdélyi bizottsága, melynek elnöke Vargha Mihály szobrászművész, a Székely Nemzeti

Múzeum igazgatója. Az erdélyi bizottságnak Ádám Gyula is tagja – mondta.

Balázs-Bécsi Gyöngyi, a választói Kallós Zoltán Alapítvány elnöke szerint Ádám Gyula képein olyan emberek láthatók, akik Kallós Zoltán barátai, életre szóló társai voltak.

A kiállítást megnyitó Haris László fotóművész arra hívta fel a figyelmet, hogy Ádám Gyulát a Gyimesek és Csángóföld „tette fotográfussá”. Azért kezdett el fotózni, hogy az itteni archaikus világot és lakóit megmutassa. Kiderült, hogy „zseniális fotográfus”, akinek művészi ábrázolásai háttértartalmat is hordoznak.

Ádám Gyula elmondta: „nem a divat miatt”, hanem a Kallós Zoltánnal való baráti kapcsolata miatt kezdett el fotózni még az 1980-as években, amikor a román kommunista hatalom elutasító magatartása miatt veszélyes volt Moldvába járni. Tőle kapta első fényképezőgépét is, egy tükröreflexes Zenitet, mely „lefagyott” az akkor még mínusz 30 fokos télben. Arról is beszámolt, hogy míg a csángóföldi képek Zoli bácsi moldvai kapcsolatai révén készültek, Székelyföldre ő vitte el először gyűjteni az etnográfust. Felcsíki gyűjtéseit ennek köszönhetően ismerhette meg a magyarság.

Mint elhangzott, a kiállítás a fotótechnika-történetet is illusztrálja, hiszen az első kép 1983-ban, az utolsó 2026. augusztus elsején

Haris László fotóművész (j) beszédet mond Ádám Gyula csíkszeredai fotóművész (b) *Énekeltem én... Kallós Zoltán kedves adatközlői. Felcsík, Gyimes és Moldva, 1983–2024* című kiállításának megnyitóján Kolozsváron 2026. augusztus 16-án

Fotó: Kiss Gábor/MTI

készült. A fényképész a négy évtized alatt különböző, mindig a kornak megfelelő technikát alkalmazott. Pedig nem a technika érdekelte, hanem az, hogy minél jobban kifejezze azt, amit látott a többnyire gyengén megvilágított falusi helyszíneken – mondta Ádám Gyula.

A tárlat tiszteletadás a száz éve született Kallós Zoltán emléke előtt. Egyik falán az etnográfus is látható munka közben, egyik kedvenc adatközlőjével. Egyes képekhez QR-kód is tartozik, mellyel a képhez kapcsolódó éneket, mesét lehet meghallgatni.

Kommandó, a világ teteje

(Folytatás a 3. oldalról)

Valamennyi fűrésztelep párhuzamosan működött, és az Erdélyi Erdőipar Részvénytársasághoz tartozott. Pontosan dokumentálni csak ezt a három falut tudjuk, mert a két világháború során újraosztották a határokat, és adták-vették az erdőket. Számomra a legszomorúbb az, hogy Gyulafalva – amely mindössze 6 km-re van Kommandótól délre, és ugyanolyan falu volt, mint bármelyik más iparosodással rendelkező település – a második bécsi döntés alkalmával (1940. augusztus 30.) a román részen maradt, mivel 3 km-rel közelebb hozták a határt. A román államnak viszont nem kellett egy olyan falu, amelynek nevét nem lehetett lefordítani; ezért megszüntették a gyárat, lebontották a házakat. Az 1960-as években még a temetőt is legyalulták, és elfelejtették, hogy ott volt egy magyar falu, amelyik a korabeli térképeken és népszámlálási íveken is szerepelt. Napjainkban csak Gyula (Ghiula) felirattal szerepel.

– *Milyen volt az élet Kommandón?*

– Mi, kommandói emberek mindig a fakitermelésből éltünk. Polgárok voltunk a polgárisodás korában alkotott városias kinézetű fatelepen. Három társadalmi réteg alakult ki: értelmiségiek, mesteremberek és munkások. Az értelmiséget elsősorban a zsidó vezetőség képviselte, de voltak más nemzetiségű tanítók, mérnökök, művezetők, tisztviselők is. A mesteremberek vagy iparosok a jól képzett szakemberek gyűjtőneve. A munkások széles skálája kiterjedt a vasutasoktól a favágókig, vagy másképp nevezve: erdei emberekig. Mindenki a mamutüzemben vagy annak kötelekében dolgozott, szolgálati lakásban élt, magántulajdona nem volt. A vállalat addig, amíg a cégnél dolgozott, ingyen biztosította a lakást, a villanyvilá-

gítást³, tűzifát, orvosi ellátást, utazást, iskolai oktatást (ruha, cipő, tanszer), és a tanítónak háromszor akkora fizetést adtak, mint a lenti falvakban. Megjegyzem: aki nem dolgozott, annak el kellett költöznie a fatelepről, mert nem tűrték a dologtalan embereket, talán ezért is nem jöttek ide roma nemzetiségűek; jelenleg egy sincs. Kommandó nem egy ősmúltú magyar falu, ahol a tájegységnek megfelelő népi kultúra dominál, hanem a sokszínű etnikumok szokásaiból összeolvadt vegyes szokások alakultak ki. Jó tudni, hogy nálunk a vasút hozta a falut, és a vasutasok külön mikrotársadalmat alakítottak ki. Akkoriban a vasutasmesterség kitüntetésnek számított.

– *Milyen volt a családszerkezet?*

– Valamikor szinte mindenki nagycsaláddal rendelkezett, átlagban öt gyermek született, de voltak 13-15 gyerekes családok is. A tősgyökeres lakosok esetében nagyon nagy volt a rokonsági százalék, de a rokonok közötti összeházasodás nem volt szokásban, még az ötöd-fokú unokatestvérek sem házasodtak össze, sőt kihangsúlyozták: ők rokonok. Eleget utaztunk, bálba vagy dolgozni sokan jöttek, megvolt az ismerkedési alkalom. Szokásban volt az etnikumok közötti házasság is – a zsidók kivételével –, és itt nem a földek „házasodtak” össze, hanem a fiatal párok, legtöbbször szerelemből.

– *Mikor kezdték építeni, és hogyan fejlődött a keskenynyomközű vasúthálózat?*

Szabó Mária a Kommandó – bővített monográfia című kötet bemutatóján 2021-ben
Fotó: Mózes László

– A vasutat 1888-ban kezdték építeni, és azután folyamatosan bővítették, mígnem 200 km-re növekedett. A fatelepek fénykora 1924-re tehető, ugyanis a trianoni paktum után a Groedel-konzern⁴, az új tulajdonos hatalmas támogatást kapott az első román kormánytól a vasút és a fűrészüzemek bővítésére. Ekkor növekedett meg a kisvasút 200 km-esre. Volt három fatelep (Gyula, Musa és Gocsú), öt fűrészgyár, ebből Kommandón kettő (keményfa és puhafa), négy sikló (kettő Narujában [Vrânca], egy a Górhavason és egy Kovászna-Kommandón). Mindennek Kommandón volt a központja, beleértve a közigazgatást is. Akkoriban 7000 ember élt itt, és ekkor alakult meg a polgármesteri hivatal is. Az iparvállalat hanyatlása elsősorban a második bécsi döntés következménye. 1940-ben a részleges revízió Kommandó fő ütőerét találta el: a falu Magyarországhoz került, de az erdők román területen maradtak, s nekünk nem volt kitermelni való nyersanyagunk. Szintén a román részen maradtak a fűrészüzemek, a vasúti részleg 80%-a, ezért felszámolódtak a vonalrészlegek, három siklót megszüntettek. Felszámolták Gyulafalvát, Musa-telepet és a vrâncsai részen levő fatelepeket is. 1947-ben már csak 117 km keskenynyomtávú vasutunk volt. Aztán a kommunista rendszerben addig osztották hol ide, hol oda a fakitermelő vállalatot és az erdei vasúthálózatot, hogy mindent elszorvasztottak. 1995-ben volt egy nagy széltörés – 2,5 millió köbméter fát döntött le a szél –, és az akkori cégvezetőség már nem vásárolt kitermelni való fát, nem újították fel a vasúti részleget sem, hanem jobbnak látták a teljes felszámolást. Eladtak mindent; az ipartörténeti tárgyak nagy részét ócskavasnak vásárolták meg. 2000-től minden leállt, és a maradék lakosság elkezdett kivándorolni. Napjainkban Kovászna megye legkisebb

létszámú települése Kommandó: a 2021-es népszámlálás már csak 822 főt jegyez.

– *Hogyan alakult Horn Dávid további sorsa?*

– Horn Dávid az erdőperek, vámháborúk és a vállalkozás ellehetetlenítése miatt eladta a vállalkozást a Groedel testvéreknek egymillió aranyforintért, és visszaköltözött a Felvidékre, Szokolócra⁵, ahol 1916-ban hunyt el. Úgy tekintünk rá, mint falualapítóra, nagy tisztelettel beszéltek róla ősünk, és mi is tisztelettel ápoljuk emlékét. A nevét viseli az iskola, a polgármesteri hivatal előtti parkban található a szobra, Kövér György szobrász alkotása, melyet

2024-ben avattak fel. És az egyesületünk is az ő nevére van bejegyezve. Jó tudni, hogy valamikor Horn Dávid Székelyföldön fiúárva-házat, erdészeti és tűzoltó-egyesületet létesített, támogatta a református egyházat (például a csomakörösit).

– *Hol húzódott az ezeréves határ?*

– A határ vonala Kommandótól 27-32 km-es távolságra húzódik. Itt nem volt határőrség és vámház. Az úgynevezett kincstári házak 1882-ben épültek vámügyi szolgálati lakásoknak. Az épületeket Trianon után átadták az erdésznek, most is ők használják. 1940-ben, a második bécsi döntést követően a határvonalakat közelebb hozták Kommandóhoz, ami határvillongásokhoz vezetett. De nemcsak itt, hanem Háromszék vármegye minden járásában. A mi szemszögünkből nézve, a határozat szerint az erdőterületek átkerültek a román tartományokhoz, és ezzel felszámolták az iparvállalat nagy részét. Történetek összetűzések, de ezt mindenki másképp meséli el; a történetek szájhagyomány formájában maradtak fenn. Hivatalos „csaták” nem voltak, véleményem szerint az emlékező irodalom nem tekinthető pontos forrásanyagnak. Azt tapasztaltam, hogy vannak, akik a történelmi időszakokat is összekeverik. Ami tény: Wass Albert Tizenhárom almafa című regénye – bár cselekménye ide van beágyazva – nem rólunk szól, a történet helyszíne nem Kommandó⁶.

– *Ezt mivel tudja alátámasztani?*

– 2021-ig, amikor megjelent a bővített monográfiám, a településről nem volt hiteles dokumentum. A múlttal kapcsolatosan nagyon sok mendemonda kerengett, és minden szépirodalmi hasonlítgatást magunkra illesztettünk, így a Wass Albert-regény helyszínét is átvettük. Kommandó Brassótól közel 100 km-re fekszik, és hatalmas erdő övezi, tehát innen tiszta időben sem látszik a Cenk, amint az a regényben olvasható, és itt nem volt gyümölcsös, nem főztek soha szilvapálinkát, az alma nem érik be – még most sem, pedig a bolygó éghajlata megváltozott.

– *Meséljen önmagáról, származásáról.*

– Lánykori nevem Biloklávek Mária, 1957. május 25-én születtem Kommandón. Édesapám, Mátyás itt született (megh. 2014-ben), és több mint 40 évig vasúti munkás

volt. Édesanyám, Gáll Irén szintén tősgyökeres kommandói (megh. 2014-ben) munkásasszony volt. Testvérem nincs. Azok közé a ritka családok közé tartozom, amelyek büszkén vallják: tősgyökeres kommandóiak. Apai felmenőim az 1890-es években a felvidéki tótokkal jöttek ide, eredetileg Szepes vármegyéből. A többiek a környező székely falvakból erednek, valamennyi határőr, katonai család leszármazottjaként, és akárcsak sok más ember, a jobb megélhetés reményében költöztek ide. Családfámat is felkutattam, és örömmel vettem tudomásul, hogy őseim részt vettek az 1848–1849-es szabadságharcban, sőt, két dédapám 1916-ban határőrként esett el, miközben kétségbeesetten védtek a határt. Apai dédapám az a Kerekes Péter, akinek neve szerepel az első világháborús hősök tiszteletére állított kőobeliszkén.

Az anyai dédmamám Gyulafalván született 1892-ben. Mindenik ősöm itt élt, nem költöztek jobbra-balra, ide vannak eltemetve. Egyszerű munkáscsalád leszármazottja vagyok, és nem szégyellem a gyökereimet. Nem szégyellem azt sem, hogy kátránypapíros barakklakásban születtem, egyszerű favágószobában nőttem fel, és a tudásomnak köszönhetően váltam azzá, aki vagyok. Hivatalos nevem Szabó Mária, de zárójelbe beírom a leánynevem is, mivel a Szabó itt nagyon gyakori név, és általában összekevernek valakivel. Írói álnevet nem választottam, mert nem szeretem, ha valaki nem a saját nevét viseli. Magyarnak vallom magam, kettős állampolgárságom van. Vallásom, családom minden tagját beszámítva, református.

– *Meséljen iskolás éveiről.*

– Gyermekéveimet itt töltöttem, az I-VIII. osztályos általános iskolát itt végeztem, a középiskolát pedig a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium filológia szakán, ösztöndíjas tanulóként. Kitüntetésekkel érettségiztem le. Tanárom volt a most 90 éves Gazda József író, Fábián Ernő (1934–2001) filozófus, író, akiktől azt tanultam, hogy becsüljem meg gyökereimet és anyanyelvemet. Azt hiszem, innen kaptam a hivatástudatot, hogy közíró legyek. Egyetemem nem végeztem, mert a kommunista rendszerben átirányítottak, de több posztliceális képzést végeztem el az évek során: könyvelés-káderes szak (Bukarest), villamos-tekercselő (Sepsiszentgyörgy), idősgondozói tanfolyam (Budapest), európai uniós pályázatíró (Szeged). Minderről diplomák és oklevelek tanúskodnak.

– *Meséljen a családjáról!*

– 1979-ben mentem férjhez a sepsiszentgyörgyi születésű Szabó Dávidhoz (megh. 2022). Házasságunkból két fiú született: Mátyás és Dávid. Jelenleg mindkettő nő, Budapestén élnek, van négy unokám:

(Folytatás a 6. oldalon)

Múzeumbelső

Főtámogató:

Kétnapos ünnepséggel emlékeznek Márton Áron születésének 130. évfordulóján

Kétnapos ünnepséggel emlékeznek Márton Áron római katolikus püspökre születésének 130. évfordulóján, augusztus 28–29-én szülőfalujában, Csíkszentdomokoson – tájékoztatta az MTI-t a helyi Márton Áron Múzeum.

A néhai erdélyi püspök örökségét ápoló egyesület és múzeum a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekséggel, a helyi polgármesteri hivatallal és katolikus plébániával közösen szervezi meg a rendezvényt, melynek díszvendége Giampiero Gloder, Románia apostoli nunciusa.

A szervezők emlékeztetnek, hogy a 130 éve született, nagy hatású egyházi előljárót és társadalomszervezőt kiemelt elismerés övezi.

Románia parlamentje az idei évet Márton Áron-évvé nyilvánította, elismerve, hogy életpéldája és embersége az egész ország számára követendő. Ország- és főegyházmege-szerte számos ünnepséget, megemlékezést és programot tartanak a tiszteletére, melyek között kiemelt helyen szerepel a szülőfalujában tartandó kétnapos megemlékezés.

Augusztus 28-án, a püspök születésnapján tartják a 15. Márton Áron-konferenciát.

Másnap, augusztus 29-én ünnepélyes zárándoknapra, szentmisére, előadásokra és kulturális programokra várjuk a püspök hite-

A Márton Áron, Erdély püspöke című kiállítás a Szent Mihály-templomban Kolozsváron 2026. augusztus 16-án

Fotó: Kiss Gábor/MTI

les életpéldája és máig érvényes tanítása iránt érdeklődőket.

Giampiero Gloder apostoli nuncius a fiatal kutatókat felvonultató konferencián is jelen lesz, majd a másnapi ünnepi szentmisén szentbeszédet mond. A szentmise főcelebránsa Kovács Gergely gyulafehérvári érsek lesz.

A tájékoztatás szerint az idei konferencia fő célkitűzése, hogy a fiatal kutatókat a jelenkori egyház- és társadalomtörténet, ezen belül is Márton Áron püspök központi szerepének kutatására ösztönözze. – A Márton Áron Múzeum felfogásában az öröndetes emléké azzal a feladattal is jár, hogy Áron püspököt hiteles példaképként tudjuk felmu-

tatni a fiatalok számára – írták. Ennek szelvényében a konferencia előzményeként meghirdettek egy tudományos kutatói díjat azon diákok számára, akik az Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencián Márton Áron püspökkel kapcsolatos témában vállalnak kutatást. Ezeket a dolgozatokat is bemutatják.

Továbbá kerekasztal-beszélgetések és módszertani-eligazító előadások is lesznek, amelyeken a Márton Áron-kutatásban jártas szakemberek ötleteket, eligazítást és mentorálást ajánlanak a fiataloknak.

A konferencia munkálataiba a településen augusztus 24-én kezdődő *Média és társadalom* témájú tábor középiskolás résztvevői is bekapcsolódnak.

Az augusztus 29-én 10 órakor kezdődő ünnepségre nagyszámú zárandokot várnak. Az ünnepi szentmisét követően Marton József tart előadást *Ami kimaradt Márton Áron püspök életrajzából* címmel a zárandokközpontban.

Délután csoportos tárlatvezetések lesznek a Márton Áron Múzeumban és a csíkszentdomokosi plébániatemplomban, filmvetítések a zárandokközpontban. Az alkalomból megnyitják *A bérmlás szentsége Áron püspök közvetítésében* című kiállítást, székyruha-kiállítás és folkműsor lesz, valamint *Ne hagyd, hogy betörjenek!* címmel zenés-verses emlékestet tartanak Márton Áron püspökről.

Kommandó, a világ teteje

(Folytatás az 5. oldalról)

Mátyás, Áron, Ilona és Dávid. Igaz, hogy a családom külföldön van, de én lokálpatrióta módon, életvitelszerűen itt élek Kommandón. Mindig el szoktam mondani: máshol tájidegen vagyok, mint a kommandói fenyő...

– *Hol dolgozott és mikor kezdett írni?*

– A munkahelyek szintén változatosak voltak. Dolgoztam a hajdani IAME villanymotorgyárban, a kommandói községházán, a fogyasztási szövetkezetnél, voltam helyettesítő pedagógus, művelődésiotthon-igazgató, kétkézi munkás, idősgondozó. 2003-ban ortopéd betegség miatt leszázalékoltak, és betegnyugdíjasként elkezdtem kutatni, írni, azért, hogy a több mint 30 éves helyrajzi, technikátörténeti és néprajzi anyagot hiteles dokumentációként alkossam meg. A gyűjtött anyag *Kommandó bővített monográfiája* címen 2021-ben jelent meg Gyergyószentmiklóson, az F&F kiadó gondozásában. Ez egy 600 oldalas munka. Azt hiszem, erre vagyok a legbüszkébb.

– *Mi jelent meg korábban?*

– *Kommandó* (kismonográfia), T3 Könyvkiadó, Sepsiszentgyörgy (2004); *Kommandó. Útikalauz* (négy nyelvű kiadvány), Charta Kiadó Sepsiszentgyörgy (2005); *Csoma-kőrös. Monográfia*, Charta Kiadó, Sepsiszentgyörgy (2010); *A kommandói iparvasút története* (magánkiadás, Budapest, 2017); *Technikatörténeti tanulmányok* (Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2019); *Egyháztörténeti tanulmányok. Orbaiszék katolikus templomai és kápolnái* (2024); *Orbaiszék református templomai és kápolnái* (2025). Fordítások román nyelvből: *Emberék, akik találkoztak a medvével*. Toth Árpád erdőmérnök román nyelvű verseinek magyarra fordítása. Petru Maior Kiadó, Szászrégen (2015); *Az erdőkirálynő és gyermekei*. Toth Árpád erdőmérnök versei magyar nyelven. Petru Maior Kiadó, Szászrégen (2017); Toth Árpád: *Találkozás a barna medvével* (versek, kétnyelvű kiadás). Magyar szöveg: Szabó Mária. Petru Maior Kiadó, Szászrégen (2019).

– *Van valami előkészületben?*

– Tervezem, hogy írok a kommandói gazdasági vasútról, a hely- és földrajzi nevek változásairól, a Kommandón és környékén működő gyufahuzalygyárakról. Ez utóbbiakat kevésbé ismerik, és jó tudni, hogy a kommandói vállalatnál gyufahuzalygyártó részlegek is voltak, ahol doboz nélküli dörzsgyufát gyártottak, amiket hordóban szállítottak⁷.

– *Mely forrásokat találta a leghasználhatóbbaknak a település történetének feltárásában?*

– Ami a kutatási forrásanyagot illeti, minden egyes levéltári adat felbecsülhetetlen volt számomra. Magyarországon több anyagot találtam, mint itthon, viszont kiemelem, hogy a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumnak nagyon értékes sajtógyűjteménye van, és elsősorban innen informá-

lódтам. Az emlékező irodalom is hasznos, de mint tudjuk, az nem mindig pontos.

– *Mivel foglalkozik még?*

– 2006-ban kezdeményezésemre megalakult Kommandón a helytörténeti falumúzeum, amelynek jelenleg is az adminisztrátora vagyok. A múzeum ipartörténeti eszközöket, néprajzi vonatkozású tárgyakat, régi orvosi műszereket, természeti értékeket és gazdag helytörténeti anyagot kínál az érdeklődőknek. Előzetes időpontegyeztetés után bárki megtekintheti, tárlatvezetést tartok magyar, román és angol nyelven. Mindez értékműve munka, amelynek hátterében a jó szándék áll. Hobbim a néprajzkutatás, a helytörténet. Szerintem az ilyen vonatkozású kutatómunkát soha nem lehet megunni. Minden erdőnek, völgynek és tárgynak külön története van.

– *Milyen a helyi múzeum látogatottsága?*

– A falumúzeumnak elsősorban az itt táborozó gyerekek a látogatói. Vakációban többen, máskor kevesebben. Néha jönnek konferenciára külföldiek is, köztük zsidók is, akik családfakutatást végeznek. Nyáron havonta 500 személy is meglátogat, más évszakokban kevesebb. Mivel önkéntes alapon működik a múzeum, előre megbeszélt időpontban tudom fogadni a látogatókat. Szívesen segíték mindenkinek. A jövőben szeretném kibővíteni a múzeumot, jelenleg hét helyiség áll üresen, ha az épületet fel tudják újítani, de a helyi önkormányzat itt sem kap lehetőséget az épített örökség megőrzésére.

– *Milyen díjat kapott?*

– A kommandói helytörténeti múzeum alapításért 2008-ban EMKE-díjat kaptam, majd 2010-ben Szegeden Erdélyi Magyar alkotói díjat.

– *Ki tekint példaképének, és mi az életfilozófiája?*

– Orbán Balázst és Kőrösi Csoma Sándort. A mottóm pedig: aki embertársai javát szolgálja, az Istent szolgálja.

– *Hogyan látja Kommandó jövőjét? Van-e lehetőség a település újjáélesztésére, lát-e a turizmusban potenciált?*

– A falu jövőképét meglehetősen sötétnek látom, lassan kiöregedik, a fiatalok elmentek, a születési arány lecsökkent. Kitorérsi pont lehet elsősorban a bakancsos turizmus, amihez viszont túraútvonalakat kellene kialakítani (például a hajdani határ vonalak mentén, beleértve az 1940-es vonalrészét, az Árpád-vonalat stb.). Az erdő a mi tisztaszobánk. Lehetne faiskolát létesíteni és más élményalapú szolgáltatásokat biztosítani, ahol a turisták aktív résztvevőként ismerhetik meg helyi értékeinket. A faluturizmushoz viszont nincs megfelelő infrastruktúra. Sokszor elmondtam már, hogy amíg nem építenek aszfaltutat Kovásznától idáig (15 km), addig nem lehet turizmusról beszélni. Szerintem sem a kisvasút, sem a sikló nem fog már „feléledni”. Visszafordíthatatlan a pusztítás... – *Mit üzen a fiatal generációnak?*

Beszélgetésünk végén Szabó Mária meghívott engem és feleségemet, hogy tegyünk egy sétát „a világ tetején”, és látogassuk meg az általa vezetett helytörténeti és néprajzi múzeumot, a 2014-ben (Wass Albert emlékére) ültetett almafákat (a 13-ból nyolc most is él), ígyunk a lépten-nyomon lábunk alatt csörgedező borvízforrásból, kövessük az egykori keskenyvasút sínmaradványait, és szippantsunk jó nagyokat a Lakóca-tető nyarat hozó fuvallatából... Megérte!

– Üzenem a jövő generációinak, hogy ne hagyjuk elveszni értékeinket, a múltunk darabkái gyöngyszemek, s ami ma jelen, az holnap már történelem.

¹ Románul Comandău, németül Commando.

² Az ezredesi rangban lévő Müller Ignác (1727–1802) által szerkesztett kiváló mű a korabeli katonai és közigazgatási térképészet egyik kiemelkedő alkotása. Bár még nem tekinthető szigorú értelemben vett „katonai felmérésnek” (mint az I. katonai felmérés), a térkép katonai szempontú áttekintést nyújtott a Magyar Királyság területéről, az úthálózatról és a stratégiai pontokról. Kitűnően ábrázolja a vármegyehatárokat, a települések sűrűségét és a domborzati viszonyokat, így fontos átmenetet képez a korai vázlatos térképek és a későbbi, tudományos alaposságú katonai felmérések között. A térkép 12 szelvényből áll.

³ 1893-ban Kommandón villanyvilágítás volt a lakásokban és az utcán is. Szabó Mária közlése.

⁴ A Groedel-konzern egy jelentős, világhírű faipari és földbirtokos vállalkozás volt a 19–20. század fordulóján, amelyet a báró Groedel család irányított. A cégcsoport központja Bécsben volt, de kiterjedt erdőgazdálkodási és fakereskedelmi érdekeltségekkel rendelkezett az Osztrák-Magyar Monarchia területén, különösen Erdélyben és Horvátországban. A konzern a Monarchia felbomlása után is jelentős szerepet játszott a régió faiparában, de a 20. század közepére befolyása csökkent.

⁵ Szokolóc jelenleg szlovákiai település, ahol Horn Dávid egy grófi kastélyt vásárolt, mintagazdaságot, szeszgyárat létesített, és nagy köztiszteletnek örvendett.

⁶ 2014-ben, a falu fennállásának 125. évfordulóján, az ünnepi műsor keretében Wass Albert-emlékmaratont tartottak. Ekkor a községi parkba, a polgármesteri hivatal elé 13 almát ültettek, az író iránti tiszteletből. Az almafából nyolc ma is él.

⁷ A dörzsgyufa a kénes gyufa megnevezése, 1893-tól gyártották, nem volt dobozban, szálla árulták, és minden kemény felületen meggyulladt. Robbanásveszélyes és mérgező volt, később betiltották.

A volt kormánykoalíció vezetői jövő héten egyeztetnek az államfővel a bértörvényről

A volt kormánykoalíció vezetői jövő héten ismét egyeztetnek Nicuşor Dan államfővel a közalkalmazotti bértörvény tervezetéről – jelentette be Radu Burnete elnöki tanácsadó a Cotroceni-palotában tartott csütörtöki megbeszélés után.

A pártok megkapták a jogszabálytervezet új változatát, amely Burnete szerint alapvetően eleget tesz az országos helyreállítási tervben (PNRR) vállalt kötelezettségeknek, és figyelembe veszi a költségvetési korlátokat is. A pártoknak a következő napokban át kell tekinteniük a tervezetet, és a hét végén várhatóan további szakmai egyeztetésekre is sor kerül. „A jövő hét elején pedig a pártvezetők ismét tárgyalóasztalhoz ülnek az államfővel, hogy végleges választ kapjunk arra, megvan-e a tervezet elfogadásához szükséges politikai konszenzus” – fogalmazott.

Az elnöki tanácsadó azt is közölte, hogy a munkaügyi és a pénz-

ügyminisztérium az elmúlt héten több számítást is végzett, hogy megvizsgálja, miként lehet eleget tenni a szakszervezetek, a pártok és a különböző foglalkozási csoportok kéréseinek. A bérezési törvény több mint egymillió embert érint, éves költségvetési vonzata pedig megközelíti a 170 milliárd lejt – tette hozzá Burnete.

Dragoş Pîslaru európai beruházásokért és projektekért felelős ügyvivő miniszter szerint külön felülvizsgálták az oktatásra és az egészségügyre vonatkozó adatokat. Hozzátette, az Európai Bizottság nem szabja meg a jogszabályhoz kapcsolódó költségvetési keretet, de észrevételeket fogalmazott meg

a bérkiadások felső határával kapcsolatban. A 8 milliárd eurót meghaladó többletösszeget kompenzációs intézkedésekkel is indokolni kell, és Brüsszel értesre adta: nem támogatja, hogy a bérkiadások 12 milliárd euró fölötti összeggel nőjenek. „Ha meghaladjuk ezeket az értékeket, kockázatos tartományba kerülünk” – mondta Pîslaru arra a kérdésre, hogy ez veszélyeztetheti-e Románia befektetésre ajánlott hitelminősítését.

Az ügyvivő miniszter rámutatott arra is, hogy az új bértörvénynek 2027. január 1-jén hatályba kell lépnie, ezért ha jövő évre halasztják az elfogadását, nem teljesülne a PNRR vonatkozó mérföldköve.

Ha nem fogadják el a jogszabályt, várhatóan inflációkövető béremelésre lenne szükség a közszférában – tette hozzá Dragoş Pîslaru. (Agerpres)

Kivonul Romániából az egyik legnagyobb európai nyomdaipari vállalat, az Euro-Druckservice

Kivonul Romániából az egyik legnagyobb európai nyomdaipari vállalat, az Euro-Druckservice (EDS) – írja a profit.ro gazdasági hírportál a vállalat közleménye alapján.

A cégcsoport romániai nyomdája a Brassó vonzáskörzetében található Vidombákon (Ghimbav) működik. A 2008 óta működő, 20 millió eurós beruházással létrehozott nyomdát december 31-én állítják le. Az EDS Romania SRL főleg nagy sorozatban gyártott kereskedelmi célú nyomtatványokra, reklámújságokra és szórólapokra specializálódott. „Ez a lépés az ügyfelek megváltozott igényeit tükrözi, és lehetővé teszi, hogy optimalizáljuk európai termelési hálózatunk kapacitását, továbbra is megbízható és magas minőségű szolgáltatásokat nyújtva az ügyfeleinknek” – nyilatkozta Tomas Kramar, az EDS vezérigazgatója. Az EDS Romania az utóbbi tíz évből kilencben veszte-

Illusztráció

séges volt. 2025-ben az árbevétele kb. 10 százalékkal 90,968 millió lejre esett vissza, s 5,515 millió lej veszteséggel zárta az évet. Hat év alatt az alkalmazottak száma 225-ről 84-re csökkent.

Az 1300 főt foglalkoztató Euro-Druckservice cégcsoport tavalyi árbevétele 223 millió euró volt, Románia mellett Németországban, Lengyelországban, Csehországban és Magyarországon van jelen.

Nagyszabású ukrán dróntámadás

Az orosz légvédelem 325 ukrán repülőgép típusú repülő szerkezetet lőtt csütörtökön éjjel 16 régió, valamint az Azovi- és a Fekete-tenger felett – közölte pénteken az moszkvai védelmi minisztérium

Az Ural-vidéki permi régióban károk keletkeztek egy, a helyi hatóságok által meg nem nevezett üzemben, és egy civil megsebesült. A határ menti Brjanszk megyében két ember szenvedett sérüléseket. A zaporizzsjai régió orosz ellenőrzés alá vont részén a nyár folyamán tíz iskolabuszt semmisítettek meg ukrán dróncsapások.

A katonai tárca szerint csütörtökön éjjel Reni ukrán dunai kikötőben orosz drónok fegyver- és hadfelszerelés-raktárakat semmisítettek meg, a Kijev megyei Brovariban pedig egy katonai célokra használt üzemet értek csapások.

Az orosz Szövetségi Biztonsági Szolgálat (FSZB) pénteken közölte, hogy a murmanszki régióban letartóztatott egy külföldi állampolgárt – akinek nemzetiségét nem nevezte meg –, aki illegálisan szándékozott átlépni az orosz–norvég határt. Az illető a jelentés értelmében korábban részese volt az ukrán titkosszolgálatok arra irányuló kísérletének, hogy Moszkvában egy FPV-drónt felbo csássanak.

A gyanúsított 2023-ban a Telegramon vette fel a kapcsolatot Kijevvel, és már megbízással érkezett az orosz fővárosba, amelynek egyik pályaudvarán kőolajtermékeket szállító tehervonatok után kémkedett, valamint belvárosi közigazgatási épületeket mért fel. A férfi az elfogása után drón- és mesterségesintelligencia-szakértőnek vallotta magát.

A szolgálat emellett nyolc olyan ember júniusi őrizetbe vételéről számolt be, aki Kijev megbízásából 35 FPV-drónnal tervezett támadást végrehajtani egy stratégiai jelentőségű védelmi vállalat ellen egy moszkvai régióban. A tájékoztatás szerint a csoport egy kijelölt végrehajtóból és hét bűnsegédből állt. Utóbbiak egyike a letartóztatáskor fegyveres ellenállást tanúsított, és életét vesztette. Az FSZB bejelentette, hogy márciusban megíhúította az ukrán titkosszolgálatok egy arra irányuló kísérletét, hogy egy moszkvai cégtől száloptikás kábelén vezérelt, 20 kilogramm teherbírású drónokat szerezzenek be. A vásárlásról folytatott

tárgyalások lebonyolításához az ukrán szervek orosz állampolgárok feltört WhatsApp-, Telegram- és Yandex GO-fiókjait használták fel.

A szolgálat arról is beszámolt, hogy ukrán fél csalók által működtetett call-centereken keresztül próbál meg oroszokat félrevezetni és FPV-dróntámadások végrehajtására beszervezni. A csalók – kiadva magukat az orosz központi bank, a pénzügyi felügyelet, az adóhivatal vagy az FSZB munkatársainak –, megpróbálják meggyőzni becsapott áldozataikat arról, hogy az ellopott pénzüik visszaszerzéséhez részt kell venniük az „orosz bűnüldöző szervek különleges műveleteiben”.

A megtevesztéssel beszervezett embereket egyebek között olyan feladatokkal bízták meg, mint az FPV-drónok elhelyezésének kiválasztása, a mobilhálózati jel erősségének mérése és a mobilnet elérhetőségének ellenőrzése, valamint a drónok webáruházakban való beszerzése vagy a rejtkehelyekről való kivétele. Volt, akit arra vettek rá, hogy a drónokra robbanószerkezetet szereljen fel, hogy a szerkezetet az indítás helyszínére szállítsa, vagy hogy SIM-kártyákat szerezzen be a vezérlésükhöz. (MTI)

Lelőtt katonai tűzoltót találtak a mizili egységben

Lőtt sebbel, holtan találtak meg pénteken egy 44 éves katonai tűzoltót a Katasztrófavédelmi Főfelügyelőség (IGSU) egyik, a Prahova megyei Mizilben levő egységében.

A Prahova megyei rendőrség és a katasztrófavédelmi felügyelőség (ISU) közös közleménye szerint a tűzoltó szolgálatban volt, amikor rá találtak. Az ügyben a katonai ügyészség indított nyomozást, a helyszínelés az illetékes ügyész felügyelete alatt zajlik a rendőrség és a katasztrófavédelem munkatársainak támogatásával. Az incidens körülményeit még nem tisztázták, a holttestet felboncolják a halál okának megállapításáért.

Ügyészségi források az Agerpresnek azt nyilatkozták, hogy az elhunyt tűzoltó tiszthelyettes volt, és az IGSU egyik raktárában találták rá. (Agerpres)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929
• Rendőrség - 0265/202-305	• Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségsszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	• Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	• Vasútállomás - 0265/236-284
• Prefektúra - 0265/266-801	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	- koporsók, kellékek, - 0745-606-215 - koszorúk - 0745-606-269 - halottszállítás - 0758-047-604
• Procardia Egészségügyi Központ - Orvosi rendelők: - 0265/210-087 - 0730-545-646 - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351	
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	
• Dora Optics - 0733-553-976 - 0733-553-976	
• DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404	

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.

Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS

KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as

a DIGI hálózatban

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Mély megrendüléssel értesültünk JANKA LÁSZLÓ matematika–fizika szakos tanár, egykori osztályfőnökünk elhunytáról. Tanításai és embersége örökké velünk maradnak. Őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak. A nyárádszeredai Bocskai István Elméleti Líceum 1995-ben végzett reál szakos XII. osztálya. (28883-I)

A Maros Művészegyüttes
augusztusi műsora

Szilágyságtól Szentiványig

A *Szilágyságtól Szentiványig* című folklórműsor válogatás az eddigi legszebb koreográfiákból, amelyek a Szilágyság, Kalotaszeg, a Küküllő mente és Maros mente vidékeinek hagyományos, sokszínű tánc- és zenekultúrájába nyújtanak betekintést.

- Augusztus 23., 19.00, Mikháza
- Augusztus 30., 18.00, Vásárhelyi Forgatag

